SLOTTOESPRAAK AB HARREWIJN VOOR CONGRES GROENLINKS 25-1-97 (embargo tot moment van uitspreken; 25-1-97 omstreeks 17.20 uur; en onder voorbehoud van herverkiezing tot partijvoorzitter)

Partijgenoten, vrienden, vriendinnen.

Twee jaar geleden heb ik ook het congres mogen besluiten met een verhaal. Dat hoort nu eenmaal zo, dat de nieuw gekozen partijvoorzitter het congres afsluit. Ik weet nog wel, dat ik toen enigszins aangeslagen was, omdat dat congres in een complete chaos eindigde. Wijzigingen van huishoudelijk reglement en statuten waren aanleiding tot tumult en verwarring. Dat is ook de laatste keer geweest dat GroenLinks in zo'n ouderwetse kramp schoot. Toch bleef men, bleven jullie, braaf naar mijn te lange slotverhaal luisteren. De 100 kilo strijdbaarheid die ik in stelling bracht kon zelfs nog een dun glimlachje op wat gezichten toveren.
Inmiddels zijn GroenLinks congressen watminder verhit. GroenLinks als partij is in stabieler water terecht gekomen. Financieel, personeel, qua organisatie en sfeer, maar vooral ook wat betreft duidelijke aanwezigheid in de politieke arena is de partij de afgelopen jaren opgeklommen uit het dal waar we in 1994 in terecht gekomen waren.
Deze opgaande lijn moeten we vasthouden. En verrijken met versterking van onze positie in het publieke debat over alternatieven voor de neo-liberale politiek van dit kabinet.

Voor het partijbestuur zie ik drie voorname taken weggelegd voor de komende zittingsperiode van 2 jaar.

1. Doorgaan met de inhoudelijke verdieping van onze politiek op voor GroenLinks cruciale beleidsterreinen. Op de rol staat nu onze visie op de multiculturele samenleving. Dat wij de multiculturele samenleving als gegeven zien en de invulling daarvan als uitdaging, wij nog niet zeggen dat we op alle daarbij horende vragen een antwoord hebben.
Ook al gaan wij als partij weinig vragen uit de weg, toch hebben we wel eens last van onze hang naar politieke correctheid: Dat maakt dat we te snel in de verdediging schieten als de problematische kanten van de multiculturele samenleving ter sprake gebracht worden. Daar moeten we vanaf. Dit betekent niet dat we in die zoektocht naar de andere kant moeten

zwalken en terug willen achter verworvenheden van inter-culturele tolerantie en nieuwsgierigheid. Ik meen dat het nu startende project over de multiculturele samenleving van groot belang is. Voor het vinden van antwoorden op maatschappelijk belangrijke vragen, maar ook voor onze partij in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen en de Tweede Kamerverkiezingen in 1998. We raken steeds bedrevener in de interculturele samenwerking, maar we zijn er nog lang niet.
De werkwijze van gezamenlijk projecten van partij, fracties, Wetenschappelijk Bureau en Scholings en Vormingsinstituut moet worden doorgezet. Dat bevordert de samenhang in de partij en in het werk.

2. Een van de belangrijkste opgaven voor het partijbestuur de komende zittingsperiode is het leiding geven aan de verkiezingscampagnes voor gemeenteraden en Tweede Kamer.
We doen het weer goed in de opiniepeilingen, maar iedereen weet dat dat absoluut geen garantie biedt op goede uitslagen op de verkiezingsdagen. Wij zijn in de ogen van veel kiezers een sympathieke partij en willen dat graag blijven. Maar om werkelijk te groeien zullen we niet alleen sympathiek moeten blijken, maar ook stevig, uitdagend en het vertrouwen waard. De opgave is duidelijk te maken dat het bij verkiezingen er niet louter om gaat wie er nu gaat regeren. Dat is belangrijk, maar de politiek wordt zo verrekte schraal als er nog alleen maar super pragmatische boekhouders op de winkel mogen passen. Nederland heeft een partij nodig die blijft wijzen op de dilemma's waar de samenleving mee worstelt en waar nog teveel omheen wordt gedraaid; zoals het gegeven dat we milieu- vragen niet ongestraft door kunnen schuiven naar de toekomst; of de wetenschap dat volledige werkgelegenheid in traditionele zin een illusie is en dat dat een fundamentele andere kijk op arbeid en sociale zekerheid vraagt; of de ervaring dat een geïndividualiseerde samenleving van burgers met zulke diverse achtergronden en voorkeuren nieuwe vormen van democratie, solidariteit en zorg vraagt.

GroenLinks is een jonge, moderne partij, die in principe het kristallisatiepunt van dit soort toekomstdiscussies kan zijn. Daarom is het van groot belang dat in de aanloop naar de verkiezingen de nadruk ook ligt op het gesprek over deze voorname dilemma's. De komende maanden starten we daar ook al mee in het kader van de voorbereiding van ons verkiezingsprogramma. Naast de noodzakelijk aandacht voor het formuleren van program-mapunten voor de komende vier jaar, zal vooral ook de nadruk liggen op het publiekelijk schrijven van een visiegedeelte. In een vijftal essays zal over centrale dilemma's van de

hedendaagse politiek de discussie geopend worden, die, via workshops, publieke debatten met wetenschappers en mensen van maatschappelijke organisaties en consultaties van de achterban, o.m. in een groot GroenLinks Forum op 7 juni a.s., moet uitmonden in een doortimmerd visiegedeelte van ons verkiezingsprogramma. Je mag nooit te hoog gestemde verwachtingen hebben, want dan valt het altijd tegen, maar toch denk ik dat dit een heel belangrijke stap vooruit zal worden in de vernieuwing van onze wijze van politiek maken. Het zal GroenLinks van leuke partij maken tot een echt interessante partij. Een partij die een visie heeft op de toekomst. Waarbij de nadruk verschuift van alle kwantiteiten waar dit kabinet in grossiert, naar kwaliteit; kwaliteit van leven; kwaliteit van de samenleving. En die kwaliteit mag ook van ons als partij gevraagd worden. Dat mag van het partijbestuur gevraagd worden en van de fracties. Om in het gewichtsbeeld van 2 jaar geleden, de 100 kilo strijdbaarheid, te blijven, mag als motto voor de komende jaren gelden: Laten Paul en ik samen garant staan voor 170 kilo kwaliteit. Kwaliteitsoppositie; een visie met kwaliteit en een politiek die de kwaliteit van het bestaan weer centraal stelt.

1. Het derde punt dat ik graag weer op de partij-agenda wil zetten is de vernieuwing van onze partij zelf. De genoemde initiatieven rond het schrijven van het verkiezingsprogramma zijn een impuls in de goede richting. Er wordt een beroep gedaan op de kennis van leden, op vrienden van buiten de partij. De nadruk ligt op debat, inhoud en de wezenlijke zaken van de politiek. Dat werft en kan enthousiasme losmaken. Maar het mag niet bij een eenmalige exercitie blijven. De partij zal het proces van vernieuwing, waar de commissie Duyvendak enige jaren geleden een aanzet toe gaf, weer op moeten pakken. Politieke partijen zijn niet meer de massale ledenpartijen van weleer. De traditionele organisatievorm, met als basis lokale afdelingen voldoet in veel gevallen niet meer.
Wellicht moeten we accepteren dat we op zekere hoogte een kaderpartij worden. Maar dan moeten we wel wegen vinden om de verbinding tussen politiek en burger te vernieuwen. Partijen zijn niet meer de tussenschakel tussen burgers die op ledenvergaderingen van hun partij de werkelijke wereld binnenbrengen in de politiek kaasstolp. Ledenvergaderingen zijn grotendeels al onderdeel geworden van de politieke kaasstolp. In toenemende mate zal gebruik gemaakt worden van moderne onderzoeksmethoden om de stem van de achterban tot gelding te brengen.
De achterban zoekt zelf ook andere vormen van hét politiek te gelde maken van zijn/haar

Stem. Niet zozeer door een vaste binding aan een partij, maar via een veelvoud aan gespecialiseerde belangenorganisaties: milieubewegingen, sociale groepen, consumenten- en patiëntenorganisaties, e.d. Debatten en studies met vertegenwoordigers van die organisaties vormen dan ook een onmisbare vorm van het democratisch functioneren van een politieke partij. Dus zal de komende tijd de discussie over onze partij-organisatie, het contact met de kiezers, het benutten van de kennis in en om onze partij, het bieden van een kleurig palet aan mogelijkheden aan leden en vrienden om creatief met politiek bezig te zijn steeds prominenter op de agenda komen om in de periode na de verkiezingen van 1998 vertaald te worden in wijzigingen in onze organisatie.

Met deze drie opdrachten heeft het partijbestuur haar handen vol. We zullen ons best doen, de 15 leden van het bestuur, die jullie vertrouwen gekregen hebben. Ik ben er trouwens elke keer weer trots op dat 15 zulke bekwame mensen bereid gevonden worden veel vrije tijd op te offeren voor het publieke belang. Zo zie je maar, zelfs van super geïndividualiseerde burgers als GroenLinksers is nog maatschappelijke verantwoordelijkheid en solidariteit te verwachten. Dat belooft wat voor de toekomst van ons land.

Bedankt.